

Kongernes Samling

Rosenborg's

Kongernes Samling

Dragt- og tekstilnetværkets seminar om boligtekstiler med landsmøde 2019

Program

Onsdag d. 18. september

10.00 Indtjekning, kaffe og morgenbrød.

Sted: Rosenborg Slots mødelokale. Indgang gennem porten Øster Voldgade 4B, København

10.30 -10.40 Velkomst

v. Thomas Thulstrup. Museumsdirektør på Kongernes Samling

10.40 -10.45 Praktiske informationer

v. Julie Mørk Hansen. Arkivar på Kongernes Samling. Merethe Kjeldgaard og Anna Sparr. Tekstilkonservatorer på Kongernes Samling

10.45 -11.30 Det påklædte hjem – tekstiler og boligkultur fra ca. 1700 til i dag

v. Luise Skak-Nielsen. Mag.art. i europæisk etnologi, forfatter

Boligtekstiler veksler over tid, spejler samfundsudvikling, levemåde, miljø og mode. Funktionerne spænder vidt, fra at varme, skærme og give komfort – til pynt og kommunikation om status, smag og værdier. Tekstiler brugtes også som markør for årets og livets højtider.

I dag betragtes gardiner, tæpper, sengetøj, sofaer, puder etc. primært som brugsobjekter. Boligtekstiler er populære som accessoires, der fuldender 'påklædningen' og tilfører hjemmet sanselighed, tekstur og *personlighed* – kvaliteter, der i dag værdsættes højt.

11.30 – 11.45 En komfortabel, evig søvn

v. Charlotte Rimstad. Postdoc på Nationalmuseet

I en del skandinaviske vikingetidsgrave findes bevarede rester af puder og madrasser. Et godt eksempel er den rige mandsgrav fra Mammen, nær Viborg, som både indeholdt en næsten komplet bevaret, blåfarvet pude og tykke lag af fjer og dun, der nok stammer fra en madras. Lignende tykke fjerlag er observeret i rige kvindegrave som Hvilehøj, nær Randers og Oseberg i Norge.

Hvilken slags gravudstyr kommer disse fjer fra? Blev døden set som den evige søvn og kan gravinventaret fortælle os om brugen af puder og madrasser hos de levende i vikingetiden? I dette oplæg præsenteres de seneste analyser af indretningstekstiler fra Mammen og Hvilehøj, som i øjeblikket analyseres i projektet "Velklædt i Vikingetiden" på Nationalmuseet.

11.45 – 12.10 Hedebobondens boligtekstiler

v. Inge Christiansen. Cand. mag. i europæisk etnologi og historie, gæsteforsker på CTR

På Hedeboegnen mellem København, Køge og Roskilde udviklede bønderne boligtekstiler til et meget højt niveau bl.a. i kraft af fine broderier, de såkaldte hedebobroderier.

Eggen var kendetegnet ved at have landets frugtbarste landbrugsjord, bønderne havde gode afsætningsvilkår og så var der særlige ejendomsforhold, der gav dem bedre vilkår end andre steder. Disse velhavende og selvsikre bønder brugte en stor del af deres overskud på tekstiler.

I foredraget ser og høre man om, hvilke boligtekstiler der blev brugt på gårdene, hvordan de blev brugt og hvem der fremstillede dem.

12.10 – 13.00 Frokost

13.00-13.25 Klunkelejlighedens boligtekstiler

v. Ester Grølsted. Tekstilsforsker, tidligere Nationalmuseet

Klunketiden 1890-1914 er kendt for de mange smukke tekstiler, således også i Nationalmuseets klunkehjem, hvor to generationer af familien Rudolf Christensen har dannet omsorg for deres ejendele. Der er bevaret gardiner, portiere, polstrede møbler og gulvtæpper foruden en del linned og noget gangtøj især fra de to yngste døtre frøknerne Gerda og Ellen.

Tekstilerne indeholder mønstre og farver, der fører tanken tilbage til tidligere stilperioder. De bevarede broderier er særlig interessante fordi, de er udført af familiens kvinder og dækker flere tekniske udførelser af broderikunsten.

13.25-13.50 Højskolens vævede og broderede boligtekstiler i 1930-40'erne

v. Kirsten Rykind-Eriksen. Mag.art. i europæisk etnologi

Min mor, Sigrid Bording, 1910-1994, kom som 14-15 år gammel på Salling Ungdomsskole hos Sørine Thyregaard, der startede væveskole i 1926. Senere vævede min mor sit udstyr på denne væveskole. 1932-1933 var hun elev på Askov Højskole, og havde broderi hos Margrethe Christiansen, der i 1932 var med til at oprette Højskolernes Håndarbejde.

Ud fra mors prøvemapper og boligbøger vil jeg fortælle om filosofien bag Højskoletekstilerne.

13.50 – 14.15 Gulvtæpper fra Den Gamle Bys skatteboks

v. Tove Engelhardt Mathiassen. Museumsinspektør i Den Gamle By

Indretningstekstiler – også gulvtæpper – kan fortælle en bred vifte af historier om genbrug og kvindelig flid med synålen i hjemmet, 1800-tallets tekniske opfindelser og varierede stilarter herunder dansk, funktionalistisk design.

I oplægget præsenteres fire vidt forskellige gulvtæpper fra samlingerne i Den Gamle By og med dem bevæger vi os i tid fra begyndelsen af 1800-tallet til midten af 1900-tallet.

14.15 – 14.35 Kaffe, frugt og vand

14.35 – 15.00 Boligtekstiler i det 20. årh. ”design”

v. *Kirsten Toftegaard. Museumsinspektør på Designmuseum Danmark.*

I 1900-tallet fandt dansk tekstilproduktion sin egen identitet. Dansk tekstildesign blev bragt på niveau med andre genrer inden for kunsthåndværk og design og anerkendt som en del af det internationale gennembrud af dansk design.

Værkstedskulturen blomstrede, og kunsthåndværkerne arbejdede kunstnerisk med at fremstille tekstiler fortrinsvis til boligen. Mønstrene som striber og tern spillede fint sammen med tidens funktionalistiske stil, hvor megen overflødig dekoration var skåret væk. Tekstiltrykkerne derimod kastede sig ud i anderledes fortællende og farverige mønstre, der gennem 1930-40'erne var utrolig populære.

15.00 – 15.25 Den sammenvævede elite - Kulturel mobilitet og kongelig magt i vævede tapeter.

v. *Sidsel Frisch. Ph.d. stipendiat på Nationalmuseet*

Hvordan kan de danske samlinger af billedvævede tapeter give os en forståelse af de politiske og kulturelle netværk, der strakte sig fra hof til hof og fra centrum til periferi overalt i Europa i 1500- og 1600-tallet? Ph.d.-projektet har til formål at samle de bevarede billedvævede tapeter i en (offentlig tilgængelig) database, der gør det muligt at sammenligne udsmykningen på herregårde, slotte og nutidige museer. Projektet vil desuden kortlægge den identitetsskabende fortælling om imperier og stater i Danmark-Norge og Europa, som tapeterne er en del af.

16.00 – 17.30 Rundvisning på Arbejdermuseet: 'En familie, to forskellige måder af formidling'

v. *Pia Christensson. Konservator på Arbejdermuseet.* (opdelt i to grupper: 2 x 15-20 min)

Sted: Arbejdermuseet, Rømersgade 22, København

På Arbejdermuseet er største delen af 2. salen dedikeret til familien Sørensen. Der er blandt andet to lejligheder, en fra Viborggade (ca. 1900) og en fra Gl. Kalkbrænderivej (1915-1989). Den første er en etværelseslejlighed, opbygget med rekvisitter. Den anden, er dele af en tolværelseslejlighed, hvor det meste af inventaret stammer fra den oprindelige lejlighed. De to lejligheder formidles på helt forskellige måder og har også helt forskellige udfordringer set med konservatorens øje.

17.30 – 19.00 Middag på Cafe- & Ølhalle

Sted: Arbejdermuseets kælder, Rømersgade 22, 1362 København

Restauranten Café & Øl-Halle i Arbejdermuseets kælder i Rømersgade i København, er Københavns eneste fredede kælderbeværtning. De historiske lokaler er restaureret, så de nu står som i året 1892, og restauranten bærer sit oprindelige navn.

Til dem der er tilmeldt middagen er dagens husmandskost samt en genstand inkluderet i prisen.

Torsdag d. 19. september

9.00 – 11.00 Landsmøde med kaffe og morgenbrød

Dagsordnen sendes ud inden mødet

Sted: Rosenborg Slots mødelokale. Indgang gennem porten Øster Voldgade 4B, København

11.10 –12.30 Rundvisning på Rosenborg Slot

v. Merethe Kjeldgaard og Anna Sparr, Tekstilkonservatorer på Kongernes Samling

På Rosenborg Slot er interiører knyttet til de Oldenburgske konger fra Christian IV til Frederik VII. I omvisningen bevæger vi os op gennem slottet med særlig fokus på tekstil indretning. Vi vil bl.a. se silketapetet i Christian IV's skrivestue, stolebetræk og polstringer fra forskellige tidsaldre samt Rosenborgtapeterne i Riddersalen.

12.30 – 13.20 Frokost

13.20 – 13.40 De broderede stole fra Rosenborg Slot, Kongernes Samling

v. Annemette Bruselius Scharff, Faglærer på Konservatorskolen KADK

To studerende fra Konservatorskolen, Signe Marie Thøgersen og Asgrimur Einarsson, har i deres Bachelorprojekter fra juni 2019 arbejdet med de broderede stole fra Riddersalen på Rosenborg Slot. Alle 18 stole er blevet dokumenteret, og ud fra dette er 2 stolesædebetræk blevet udvalgt til særlig analyse. Disse har koncentreret sig om bl.a. broderiteknikker, fibre- og farvestofidentifikation. Bevaringstilstand, restaureringshistorie, kriterierne for optimal præventiv konservering og forsøg med digital print af broderierne er blevet vurderet og diskuteret.

13.40 – 14.05 Kronprinsessens sengekammer på Christiansborg Slot, 1790

v. Peter Kristiansen, Museumsinspektør på Kongernes Samling

I forbindelse med brylluppet 1790 mellem kronprins Frederik (6.) og kronprinsesse Marie blev indrettet et sengekammer på Christiansborg Slot. Slottet brændte 1794, men det meste af sengekammerets kostbare inventar blev reddet. Møblerne blev ført til Amalienborg og findes stadig på kongehusets slotte, mens tekstilerne blev overført til Rosenborg.

Det er interessant, at de kostbare tekstiler ikke fik en brugstid på mere end 4 år - men et langt efterliv som museumsgenstande. På Rosenborg blev nogle af sengekammerets tapeter ophængt engang midt i 1800-tallet og i 1890'erne skabte man en seng af de bevarede tekstiler.

14.05 – 14.30 Silketapeter og møbelbetræk, fremstillet i Danmark til brug i slotte og boliger i 1600- og 1700-tallet

v. Charlotte Paludan. Forfatter, tidligere tekstilkonservator og leder af Kunstindustrimuseets tekstilsamling

Gennem mange års arbejde med dansk silkeproduktion og anden tekstilindustri i den nævnte periode, har jeg gjort mig tanker om anvendelsen af de metervarer, hvis forekomst kan eftervises gennem arkivalier o.a. – Der er sjældent sammenfald mellem oplysning om stofferne og placeringen deraf. Indlægget drejer sig om det første Frederiksborgs udsmykning, om vægbeklædning på Københavns Slot under Frederik 4., silketapet udført for Dronning Sophie Magdalene og for J.F.Classen.

14.30 – 14.45 Kaffe, frugt og vand

14.45 – 15.15 Silketapet fra Christian IV's skrivestue

v. Merethe Kjeldgaard og Anna Sparr. Tekstilkonservatorer på Kongernes Samling

I Christian IV's skrivestue på Rosenborg Slot hænger et silketapet fra 1714, som er i en meget dårlig bevaringstilstand. Efter en kort introduktion, lægges der op til en styret diskussion om mulige løsninger inden for konservering eller rekonstruktion af silketapetet. Vi ønsker at få debatteret både etiske, bevarings- og formidlingsmæssige hensyn, med henblik på tapetets fremtid og rummets videre formidling.

15.15 – 15.30 Opsamling på hele seminariet